

АТОМНИК

України

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ
АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

№6 (1155) 21 березня 2024 року
Заснована 1 грудня 2000 року

ЮРИДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Ігор Охріменко про роботу за сумісництвом та її особливості в умовах воєнного стану

сторінка 2

ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ

Круглий стіл про проблеми, з якими стикаються українські жінки під час війни

сторінка 3

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ

Розповідь біженки з Енергодара Яніни Заславської, яка знайшла сили почати все спочатку

сторінка 4

ІННОВАЦІЇ

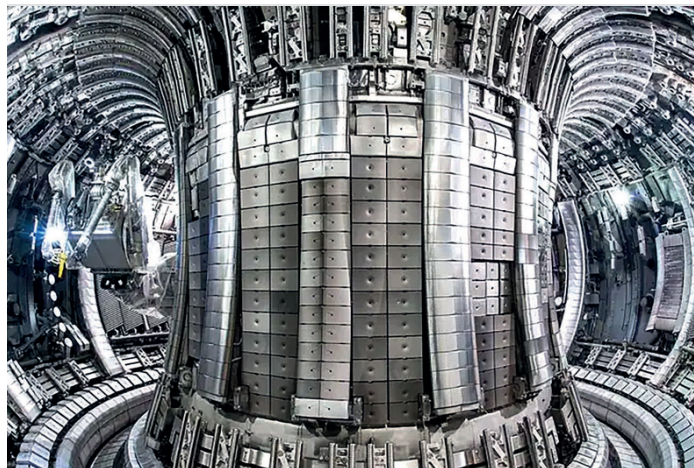
У пошуках чистої енергії: світовий рекорд

Нещодавно світові ЗМІ облетіла новина про вдалий експеримент з термоядерного синтезу. Це той самий процес, який живить Сонце та інші зірки, і над тим, як зробити цю реакцію енергоефективною, науковці працюють протягом багатьох десятиліть.

У грудні 2023 року вчені з розташованої у Британії лабораторії JET (Joint European Torus, Об'єднаний європейський токамак) повідомили: тороїдальна установка для магнітного утримання плазми, яка до цього моменту була найсучаснішим термоядерним експериментальним термоядерним реактором у світі, виробила рекордну для себе кількість тепла.

«Завдяки міжнародній команді вчених та інженерів з Оксфордширу ми наблизилися до термоядерної енергії, як ніколи раніше», — сказав Ендрю Боуї, міністр ядерної енергетики та мереж Великої Британії.

Людам, далеким від сфери енергетики, може видатися, ніби до відкриття невичерп-

ного джерела енергії лишилось небагато. Однак спеціалісти обережніші в прогнозах. «Експерименти з JET мають величезне наукове значення, проте вони є лише прологом для подальших, більш масштабних досліджень», — роз'яснює наш колега Ігор ТІТМЕЦЬ, інженер відділу атомної безпеки ПАЕС.

5 ФАКТІВ ПРО JET

69 мегаджоулів енергії було вироблено під час п'ятисекундного експерименту всього з 0,2 мг пального.

У 20 разів більше енергії, ніж торік на установці NIF в США (яка використовувала інший процес), вдалося виробити JET.

За понад 40 років існування JET неодноразово встановлював світові рекорди.

Більш як 350 науковців та інженерів робили внесок у програму JET.

Понад 40 лабораторій Асоціації «Євратом» використовували установку для досліджень.

Закінчення на 2-й стор.

МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

Сергій Савчук: «Права людини у сфері праці — надважлива тема»

Міжнародна організація праці після повномасштабного російського вторгнення активувала свою підтримку Україні. А місяць тому відкрила в Україні свій офіс. Про історію Організації, завдання, співпрацю з профспілками, зокрема з Атомпрофспілкою, розповідає національний координатор МОП в Україні Сергій САВЧУК.

ТРУДОВІ НОРМИ ДЛЯ ВСІХ

Ідея забезпечення миру й зменшення соціальної несправедливості за рахунок поліпшення умов праці, запровадження трудових норм, універсальних для всіх країн, виникла у 1919 році після Першої світової війни. Тоді держави-переможниці, укладаючи Версальський мирний договір, створили Міжнародну організацію праці як підрозділ Ліги Націй. Починаючи з 1946 року, МОП є першою установою, асоційованою з ООН. Сьогодні членами МОП є 185 держав. Україна приєдналася 1954 року. Організація розробляє, при-

ймає й оновлює міжнародні трудові стандарти у вигляді конвенцій, рекомендацій і протоколів.

Напередодні відзначення свого 100-річчя вона провела ґрунтовний аналіз прийнятих за століття конвенцій (190), рекомендацій (206) і протоколів. Деякі втратили свою актуальність і замінені на більш сучасні. Так, Україна ратифікувала 71 конвенцію, але чинними з них є 62.

СТАНДАРТИ ПРАЦІ ЗМІНЮЮТЬСЯ

— Час не стоїть на місці, і трудові відносини, законодавство також змінюються, — зазначає Сергій

Савчук. — Застаріло вже вважається конвенція 103 «Охорона материнства». Її на заміну розроблена конвенція 183, в якій розширено підходи до охорони материнства. Наприклад, збільшується обов'язковий мінімальний термін відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, порушено питання створення кімнат для грудного вигодовування на робочих місцях тощо.

Потребує оновлення конвенція «Про зайнятність» та деякі інші. Є зміни у плані організації трудової діяльності, з'являються нові сектори економіки, цифровізація відбувається шаленими темпами. МОП відстежує усі ці процеси. Нові тенденції знайдуть відображення у нових стандартах.

Закінчення на 3-й стор.

У СФЕРІ ВПЛИВУ АТОМПРОФСПІЛКИ
ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІДПРИЄМСТВА
МІНЕНЕРГО УКРАЇНИ,
МІНПРИРОДИ, МІНОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТОЩО

ВОЛОНТЕРСТВО

Понад 500 000 грн — наша допомога армії-2024

Коли рідна країна потерпає від ворожої навали, одним із найголовніших завдань кожного стає наближення Перемоги. І Атомпрофспілка активно бере участь у справі допомоги нашим воїнам на початку цього року.

ЗВЕРНЕННЯ ВОЛОНТЕРКИ-ЗАХИСНИЦІ

На початку 2024 року до ПК ХАЕС, ГО «Вартові світла» і Атомпрофспілки звернулася наша колега, активістка нашого профспілкового руху з багаторічним стажем, член профспілкового комітету ВП ЗАЕС Людмила Федорова. У її військовому підрозділі, що захищає кордон на сході Сумської

області, виникла потреба у речах, теплому одязі, медичному обладнанні тощо. Її підрозділу було надано матеріальну допомогу 100 000 грн.

НАША ПІДТРИМКА СНАЙПЕРІВ

Коли на початку лютого до Атомпрофспілки надійшов лист-звернення від військової частини А4844 щодо допомоги взводу снайперів, які працюють на сході України (в районі селища Лиман), голова профспілки Валерій Матов одразу зреагував. Воїни потребували якісного екіпування та обладнання для виконання своєї наднебезпечної роботи. Він також передав запит ГО «Вартові

світла» і прогарантував фінансування. Взводу снайперів спільно було передано 200 000 грн.

МОТИВАЦІЯ І ВІДЗНАКИ ДЛЯ ВОЇНІВ

Нашим захисникам потрібна підтримка не тільки речами і обладнанням, а й відзнаками їхньої почесної служби. Тож Атомпрофспілка профінансувала для 24-ї механізованої бригади ім. короля Данила виготовлення мотиваційних прапорів, відзнак командира «Золотий Лев» та монет-коїнів сумою 264 000 грн.

З подякою нашим захисникам.

Разом до Перемоги!

ЮРИДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Робота за сумісництвом.
Її особливості в умовах
воєнного стану

Згідно з ч. 2 ст. 21 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП), працівник має право реалізувати свої здібності до продуктивної і творчої праці шляхом укладення трудового договору на одному або одночасно на декількох підприємствах, в установах, організаціях, якщо інше не передбачено законодавством, колективним договором або угодою сторін.

Це дозволяє працівникам, крім основного трудового договору, додатково укладати трудові договори (угоди) за сумісництвом.

Згідно зі ст. 102-1 КЗпП та ст. 19 Закону України «Про оплату праці», сумісництвом вважається виконання працівником, крім основної, іншої оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час на тому самому або іншому підприємстві, в установі, організації або у роботодавця — фізичної особи.

Зверніть увагу, що особа не може виконувати свої трудові обов'язки в одній і тій же годині за основним місцем роботи і місцем роботи за сумісництвом.

Сумісництво ділиться на:

1. Зовнішнє сумісництво. Працівник у вільний час від роботи за основним місцем працевлаштування виконує за трудовим договором іншу роботу на іншому підприємстві, в установі, організації чи у приватного підприємця.

2. Внутрішнє сумісництво. Працівник також у вільний від основної роботи час виконує за трудовим договором іншу роботу на тому ж підприємстві. Сумісництво може бути і часто буває за однаковими посадами.

Кількість договорів за сумісництвом у одного працівника не обмежена. Але обмеження можуть бути передбачені колективним чи трудовим договором (КД/ТД).

Оскільки сумісництво здійснюється за трудовим договором, при прийомі на робоче місце укладається самостійний ТД на кожну з підприємств чи на кожній з посад при внутрішньому сумісництві шляхом видання наказу власника стосовно зарахування працівника на посаду (ч.3 ст.24 КЗпП).

Зовнішній сумісник при працевлаштуванні має надати працевдавцю всі документи, необхідні для оформлення на роботу, крім трудової книжки, бо на таких осіб вона ведеться за основним робочим місцем. Запис у трудову книжку про роботу за сумісництвом робиться за бажанням працівника.

У наказі щодо прийому на посаду зазначається, що робітник приймається за сумісництвом, а також визначається режим трудового часу (неповний день чи тиждень).

Сумісник користується всіма трудовими правами (відпустки, соціальне страхування, охорона праці тощо).

Оплата праці сумісників передбачає сплату зарплати за фактично виконану роботу (ст.102-1 КЗпП).

Останнім часом обмеження, що існували в різноманітних положеннях щодо тривалості роботи сумісників, скасовані. Тепер сумісник може працювати повний робочий день, головне, щоб час роботи за сумісництвом не пересікався з часом за основним місцем роботи.

Також тепер період відпустки за сумісництвом може не збігатися з періодом відпустки за основним місцем роботи. Наразі дозволено за одним місцем роботи працювати, а за іншим — піти у відпустку. Раніше відпустки повинні були використовуватися одночасно.

Також наразі категорії працівників, які працюють у шкідливих умовах праці, можуть працювати за сумісництвом.

Облік відпрацьованого трудового часу за сумісництвом йде окремо від обліку відпрацьованого часу за головною посадою.

Звільнення сумісника відбувається на підставах, передбачених у законодавстві.

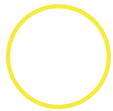
При звільненні сумісник отримує відшкодування за невикористані дні відпустки, а робітники, в котрих є діти, ще й компенсацію за додаткову відпустку.

СУМІЩЕННЯ І СУМІСНИЦТВО

Дуже часто ці два поняття плутають. Сумісництво — це виконання трудових зобов'язань у вільний від основної роботи час за ТД на іншому чи на тому ж підприємстві. А суміщення — це здійснення робітником в основний робочий час додаткових завдань за іншою посадою або спеціальністю на тому ж самому виробництві. За сумісництвом працівник отримує заробітну плату, за суміщення — доплату до основної заробітної плати.

РОБОТА ЗА СУМІСНИЦТВОМ
У ВОЄННИЙ ЧАС

Зовнішній сумісник може бути прийнятий до роботи, коли за його основним робочим місцем йому оформлено простій чи він перебуває у відпустці під час дії ВС, чи дію його ТД призупинено відповідно до ст. 13 ЗУ №2136-IX від 15.03.22, оскільки при цьому дія ТД такого робітника не припиняється.

За сумісництво
працівник
отримує зарплату,
за суміщення —
доплату до
основної зарплати

Якщо робітник працює за сумісництвом, а через ведення бойових дій він звільнився з головного робочого місця за згодою двох сторін, то статус працівника змінюється за згодою сторін з сумісника на постійного (основного) працівника.

Практика показує, що в ході бойових дій працівник, який є тимчасовою перемищеною особою (ТПО), втрачає можливість зв'язатися зі своїм підприємством, для офіційного звільнення, щоб працевлаштуватися на постійну роботу в іншому місці. В цьому випадку ТПО, яка не мала можливості припинити трудовий договір відповідно до пункту 1 ст. 36, статей 38, 39 КЗпП у зв'язку з неможливістю продовження роботи за таким трудовим договором (іншого виду зайнятості) за попереднім місцем проживання, для набуття статусу безробітного та отримання допомоги по безробіттю і соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття та подальшого працевлаштування має право припинити такий трудовий договір в односторонньому порядку, подавши до центру зайнятості за місцем проживання внутрішню перемищеної особи заяву на ім'я роботодавця про припинення трудового договору (абз. 2 ч. 4 ст. 7 Закону).

Ігор ОХРІМЕНКО,
юрист ЦК Атомпрофспілки

Якщо у вас виникають питання правового характеру, звертайтеся за консультацією до фахівців відділу колективно-договірної та правової роботи Атомпрофспілки, пишьте на мейл: kop@union.kiev.ua

АТОМНІ НОВИНИ

Руйнуємо монополію агресора

Хмельницька атомна електростанція, слідом за іншими, також переходить на ядерне паливо американського виробництва. Його використовуватимуть, аби відмовитися від палива, виготовленого росіянами.

Два блоки ХАЕС, які працювали на російському паливі, закупленому ще до повномасштабного вторгнення, перейдуть на свіже ядерне паливо компанії Westinghouse (США). Його вже доставлено на станцію. Завантаження палива в реакторі ХАЕС буде здійснено в поточному році під час планово-попереджувальних ремонтів.

«Енергоатом» став першою у світі енергогенерувальною компанією, яка експлуатує реактори радянського дизайну, але реалізувала проєкт із диверсифікації ядерного палива для реакторів типу ВВЕР-1000 і ВВЕР-440.

Відмова від співпраці з загарбниками для нашої країни є життєвою необхідністю. Перехід усіх українських АЕС на американські тепловідільні збірники став значним досягненням. З огляду на те, що реактори радянського дизайну в багатьох країнах продовжують працювати на паливі російського виробництва, досвід нашої країни з диверсифікації є зразком для наслідування.

ІННОВАЦІЇ

У пошуках чистої енергії:
світовий рекорд

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

Ігор ТИМЕЦЬ,
інженер відділу
атомної безпеки
ВП ПАЕС

■ *Ігорю Олександровичу, як би Ви, як людина, котра цікавиться тенденціями в сучасних наукових дослідженнях, охарактеризували значення і перспективи термоядерної енергетики у цілому? Чи можемо ми порівняти ситуацію, наприклад, з медичною: сьогодні весь світ шукає ліки від раку та інших невиліковних хвороб, і в молодих спеціалістів є підстави сподіватися, що вони досягнуть успіху...*

У термоядерній енергетиці найближчі десятиліття нас чекає череда відкриттів і проривів, що, можливо, стимулюватимуть інші галузі промисловості. Однак я особисто не впевнений, що мені пощастить за життя стати свідком запуску термоядерної електростанції.

Оптимізм був на початку. Ось для порівняння: перша атомна бомба створена у 1945 році, і лише за 9 років після того, 1954-го, було запущено першу атомну електростанцію. 1952 року — проведено перші повномасштабні термоядерні випробування, і ядерні держави стали спиратися на цю концепцію при розробці зброї. Тоді ж науковці мали надію, що за якихось років десять запрацюють і термоядерні електростанції. Та, як бачимо, минуло вже понад сім десятиріч, а ми поки що ведемо мову лише про експерименти. Технологія виявилася куди складнішою, ніж видавалося.

■ *Чи можна вивокремити, які найбільші труднощі стоять перед дослідниками?*
По-перше, потрібно витратити на синтез меншу кількість енергії, ніж буде отримано. На уста-

новці JET цього досягнути не вдалося. Були повідомлення про успішні в цьому плані експерименти від дослідницького центру зі США. Однак ми маємо розуміти: для запуску термоядерного синтезу використовуватимуться електрична енергія, отримується теплова. В ході перетворення тепла на електрику (а потрібна, власне, вона) втрачатиметься 2/3 потенціалу. Тобто необхідно витратити на ініціацію реакції утричі менше енергії, ніж отримати. А для того, щоб термоядерна установка була економічно ефективною, витрати мають бути хоча б удасятеро менші. Про такі показники сьогодні й близько не йдеться.

По-друге, експериментатори працюють над збільшенням тривалості реакції. Нині рекордсменом вважають китайський реактор EAST, який безперервно пропрацював 403 секунди. Але для комерційних реакторів потрібні бодай місяці!

Третє з найбільш актуальних завдань — це збільшення густини палива.

Попереду це багато експериментів.

■ *Проект JET завершено. У чому його основна цінність?*

Результати, отримані на цьому реакторі, дали змогу підтвердити правильність підходів, які будуть застосовані у проєкті-наступнику — ITER International Thermonuclear Experimental Reactor. Будівництво Міжнародного експериментального термоядерного реактора триває у Франції.

■ *Чи причетна до пошуків рішень у сфері термоядерної енергетики Україна?*

Наші фахівці були дотичні до досліджень від зародження цієї галузі. Зокрема, науковий шлях фізика Олега Лаврентьєва, ініціатора робіт з керуваного термоядерного синтезу в СРСР, з 1956 року був пов'язаний з Харківським фізико-технічним інститутом.

Що ж до сьогоднішнього та конкретно проєкту ITER, то Україна як держава не бере в ньому участі — аж надто великим є необхідний для цього фінансовий внесок. Проте окремі наукові установи та дослідники роблять вагомий внесок у те, щоб мрія про джерело чистої енергії стала ближчою.

Любов НАТОЧІЙ

ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ

Українська жінка: виклики під час війни

Таку тему мав круглий стіл, що відбувся в Будинку профспілок напередодні відзначення Міжнародного дня прав жінок і миру. До участі у ньому в режимі онлайн приєдналися представники міжнародних організацій, зокрема Генеральний секретар Європейської Конфедерації профспілок Естер Лінч та заступниця Генсекретаря МКП Жорданія Урена Лора.

СКЛАДНОЩІ ГЕНДЕРНОГО ПАРИТЕТУ

«Сьогодні жінки не тільки працюють, вони вують, лікують, захищають, волонтерять, за покликом серця стають до строю з чоловіками на захист України», — зазначив у вітальному слові Голова ФПУ Григорій Осовий. Водночас, наголошувалося на засіданні круглого столу, проблеми жіноцтва поглибилися через війну, гендерний паритет повільніше торує собі дорогу в усіх сферах суспільного життя, триває низький рівень представництва жінок у вищих органах державного управління, політичних та профспілкових структурах. Приміром, у складі Ради ФПУ їх лише 35%, одночас серед членів профспілок — 60%.

ОПАНУВАННЯ ЧОЛОВІЧИХ ПРОФЕСІЙ

Цікавим є те, що війна змінила обличчя суто чоловічих професій, роблячи більш гендерними «чоловічі» галузі, оскільки воїнів на виробництвах заступають жінки. Про суттєві зміни на ринку праці розповіла Юлія Жовтяк, директорка Державного центру зайнятості. «Українські жінки

почали успішно опановувати професії, які традиційно вважалися чоловічими: тракторист, токар, верстатник, оператор котельні, сапер тощо». Вона поінформувала, які професії та спеціальності частіше обирають українки, де та яка можна опанувати нові знання та навички.

ВТРАЧЕНИЙ РЕСУРС

На засіданні круглого столу йшлося про трагічну ситуацію на окупованих територіях. Бойові дії охопили території України, на яких працювали 10 млн працівників, тож близько 55 відсотків з них втратили роботу. За час війни майже 15 млн українців виїхали за кордон, переважно молоді жінки. 70 відсотків українських жінок, які зали-

шили Україну після 24.02. 2024 року, мають вищу освіту. Значна їх частина (у Польщі — дві третини, в Чехії — понад половина) вже працюють.

Те, що стало надбанням для ЄС, виявилось втрачено для економіки України, стратегічно матиме вплив на трудовий потенціал країни, як

Приблизно

18
відсотків

Становить гендерний розрив в оплаті праці жінок і чоловіків в Україні

ЖІНКИ В ЗСУ

Тема ще однієї важливої панелі на круглому столі — «Захисниця в Збройних Силах України». Понад 62000 жінок захищають Батьківщину пліч-о-пліч з чоловіками, з них до 5000 — на лінії фронту. Йшлося про складний шлях до паритету чоловіків і жінок на фронті у службовій кар'єрі та побуті. Своєрідним проривом є те, що наприкінці 2023 року було виготовлено першу партію жіночих польових костюмів. Цьогоріч вирішується питання бронезахисту для жінок-військових.

Круглий стіл завершився прийняттям Рекомендацій, в яких ідеться про необхідність продовжувати надавати допомогу та підтримку захисницям України, боротися за рівні умови праці жінок, інтегрувати гендерний підхід у діяльність профспілок, проводити адвокацію за рівність в оплаті праці та взаємодіяти з урядом задля ратифікації відповідних міжнародних конвенцій МОП.

МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

Сергій Савчук: «Права людини у сфері праці — надважлива тема»

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

ПЕРЕХІДНА СТРАТЕГІЯ ЯК ФУНДАМЕНТ

Наша діяльність в Україні базується на перехідній стратегії співпраці, розрахованій на 2024-2025 роки, — розповідає національний координатор. — У ній є три основні напрями співробітництва, погоджені з урядом України та соціальними партнерами: інвестиції в людей (підвищення стійкості українців під час війни, забезпечення їх засобами до існування), створення сталих підприємств і третій — підвищення ефективності системи управління праці, у тому числі через соціальний діалог. Така стратегія, яку ми запропонували разом з тристоронніми партнерами: уряд-профспілки-роботодавці, має на меті пришвидшити процеси євроінтеграції України.

ПРЕДСТАВНИЦТВО МОП В УКРАЇНІ

Рішення про створення офісу МОП в Україні, — продовжує Сергій Савчук, — було запропоновано на Адміністративній раді МОП і підтримано Міжнародною конференцією праці у червні 2023 року. Зараз ми працюємо над практичним забезпеченням функціонування такого офісу. Другий крок також зроблено — проведено добір на посаду Генерального директора офісу. Її обійняла Аїда Лінд Майер, громадянка Німеччини. Найближчим часом вона має приїхати в Україну.

У Аїди Лінд Майер понад 12 років досвіду роботи в МОП, зокрема в Туреччині, де вона вела один з найбільших проектів, що стосувався питання зайнятості в умовах воєнного конфлікту і біженців.

— Цей досвід є надзвичайно прикладним в умовах України, — вважає Сергій Савчук. — Адже російська агресія спричинила велику кількість переміщених осіб із зони бойових

дій до більш, умовно скажімо, безпечних регіонів України. А багато з них стали біженцями поза межами країни.

Варто зазначити, що у березні 2022 року МОП припинила технічне співробітництво з росією з причини агресії російської федерації проти України.

ГУМАНІтарНА ДОПОМОГА ЧЕРЕЗ ПРОФСПІЛКИ

Українські біженці опинилися переважно в країнах Європейського Союзу. І вже 4 березня 2022 року Європейська Рада активувала Директиву про тимчасовий захист.

— До речі, Директиву ЄС активував уперше з часів її прийняття і виділив під це спеціальні кошти, — зазначає Сергій Савчук. — Ще одна країна, Молдова, яка не є членом ЄС, не має відповідних засобів і коштів, також прийняла велику кількість українських біженців. І саме МОП, не будучи гуманітарним агентством, зосередила свої зусилля на допомозі українським біженцям у Молдові, зокрема шляхом залучення тут санаторно-курортних закладів профспілок. У перші місяці війни МОП профінансувала 17,5 тисячі ліжок-місць з триразовим харчуванням.

У Україні Організація надавала гуманітарну допомогу людям, які тікали від війни, у тому числі через систему профспілкових оздоровчих закладів.

У РАМКАХ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ

— Якщо говорити про більш довгострокові речі, — веде далі Сергій Савчук, — співпраця з профспілками розвивається за багатьма напрямками: розвиток послуг, які профспілки надають своїм членам, підвищення інституційних спроможностей профспілок у подоланні викликів, ведення колективних переговорів тощо. Один з надважливих — допомога у підготовці законопроектів, технічних коментарів. Так, торік ми підготували технічний коментар до законопроекту «Про працю», який ліг в основу обговорень щодо його змісту. І буквально в ці дні підготували інший технічний коментар — до законопроекту «Про колективні трудові спори».

Надаючи вичерпні технічні коментарі на предмет їх відповідності міжнародним трудовим стандартам, МОП завжди заохочує соціальних партнерів до тристоронніх консультацій — соціального діалогу між роботодавцями, профспілками та урядом.

СПІЛЬНА РОБОТА ЩОДО ФІКСАЦІЇ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ЗАЕС

Оскільки основна стратегічна мета МОП — сприяння реалізації основоположних принципів і прав у сфері праці, Організація започаткувала разом з Атомпрофспілкою, Глобальним Союзом IndustriALL, Фондом ім. Ф. Еберта та Моніторинговою місією ООН з прав людини документування порушень трудових прав працівників ЗАЕС.

— Ми дуже тісно співпрацюємо в цьому з Атомпрофспілкою, — зазначає Сергій Савчук. — Ніхто не має доступу до цієї окупованої території, але є свідчення очевидців, які фіксують кричущі порушення прав людини, у тому числі у сфері праці. Подана інформація, отримана Атомпрофспілкою від її членів, а також з надійних вторинних джерел, вказує на порушення цілої низки конвенцій МОП: «Про примусову працю», «Про свободу асоціацій» (людей змушують виходити

з Атомпрофспілки і вступати в російську профспілку), «Продискримінацію», «Про мінімальний вік прийому на роботу», «Про безпеку і гігієну праці» тощо. Загалом задокументовано порушення 9 конвенцій МОП.

Права людини у сфері праці — надважливий пункт з переліку прав людини. Саме завдяки ініціативі МОП і співпраці з Атомпрофспілкою із залученням міжнародних організацій ми випустили перший бриф «Порушення основних принципів та прав у світі праці на Запорізькій атомній електростанції та в місті Енергодарі (Україна), тимчасово окупованих російською федерацією». І ми надалі працюватимемо над цією темою, оскільки така фіксація — можливість відновлення справедливості у довгостроковій перспективі. Вона дасть змогу жертвам позиватись у майбутньому до рф.

Лілія СОКОВОЛА

ЦІКАВІ ФАКТИ

Сергій Савчук у Міжнародній організації праці опинився завдяки роботі у профспілках. Трудову діяльність розпочав водієм вантажівки на будівництві. Паралельно здобував вищу освіту. Був активним борником трудових прав у будівельній профспілці, перейшов на роботу у Федерацію профспілок України, де, володіючи двома іноземними мовами, активно працював на ниві міжнародних профспілкових контактів. Представником МОП в Україні є протягом 11 років.

ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНІ

«Хочу, щоб кожен із нас знайшов, як саме він може допомагати Перемозі»

Яніна Завгородня, мешканка Енергодара, відома як майстриня виробів з дерева ще до війни. Успішно ведучи свій бізнес, з 2016 року вона створювала гарні сувеніри та подарунки: різноманітні шкатулки, декоративні кошики, ключиці та патріотичну символіку. Проте через окупацію міста Яніна разом з сім'єю була змушена переїхати до Запоріжжя.

ЗРУЙНОВАНЕ ЖИТТЯ

У Яніні була велика майстерня в Енергодарі, але після окупації міста довелося її закрити та переїхати до Запоріжжя. Це було важке рішення для майстрині, адже в рідному місті у неї залишилося все: виробництво, рідні та дім.

— Майже півроку ми перебували в окупації. Оскільки мій чоловік працював на Запорізькій АЕС, нам було складно покинути місто. Та згодом вдалося виїхати з Енергодара, і коли доїхали до Василівки, вперше побачили український прапор. Я просто не стрималась і розплакалась, і зі мною плакали всі, хто був тоді в машині. Після життя в окупації ми приїхали до Запоріжжя, як мауглі. Дивлячись на заповнені полиці з продуктами в магазині, не могли повірити, що так може бути!

ТРЕБА РУХАТИСЯ ДАЛІ!

У Запоріжжі майстрині довелося починати все спочатку. Втративши все, що було важливим в Енергодарі, Яніна змушена була знову навчатися, щоб створити щось нове.

— Спочатку я купила вживане обладнання і працювала на ньому. У жовтні 2022-го дізналася про можливість отримати грант у Маріупольській школі підприємництва, мені здалося це цікавим, я зареєструвалася. У нас був захист проєктів, цікава система атестування, нас оцінювали і викладачі, і ми самі — по 10-бальній шкалі. За сумою балів я опинилася в трійці перемозів.

Яніна успішно закінчила школу й отримала мікрогрант на розвиток бізнесу. Тож їй вдалося повноцінно повернутися до роботи.

Втративши все, що було важливим, Яніна змушена була навчатися, аби створити щось нове

ЖИТТЯ ТРИВАЄ

— Наша команда працює з ЧПУ лазерним станком, який використовується для вирізання по дереву. Я малюю векторні файли, які розробляю сама, а потім станок вирізає все, що потрібно. Це досить складний процес, але я навчилася робити все це з нуля. Зараз виготовляю різноманітні подарунки та сувеніри з дерева — блокноти, організери, ключиці, коробочки, а також роблю гравіювання на різних предметах.

Ми вже півтора роки працюємо в Запоріжжі. Дуже приємно бачити, що є замовники і є можливість працювати. Чимало бізнесів замовляють у нас продукцію, намагаються підтримувати підприємців, особливо в такий складний час. Наразі отримую замовлення як з України, так і з-за кордону.

У вільний час майстриня плете маскувальні сітки в одному з волонтерських центрів Запоріжжя. Зранку вона працює над своїми проєктами, а увечері, коли є вільний час, долучається до волонтерства. Каже, що наразі в них є щонайменше 70 запитів на сітки.

— Це маленька річ, яка може врятувати чиесь життя. Я хочу, щоб кожен з нас знайшов, як саме він може допомагати йти до нашої Перемози.

НАШІ ВЕТЕРАНИ

Подяка та шана за роки, віддані підприємству

Грамотами Рівненської АЕС за добросовісне виконання трудових обов'язків, сумлінну багаторічну працю нагороджено ветеранів підприємства Володимира Бондарчука та Надію Ляцевич.

Свого часу ці люди присвятили Рівненській АЕС знання, досвід і роки добросовісної праці.

«На Рівненській АЕС пам'ятають своїх працівників, адже усі вони вкладали душу в роботу, розвивали підприємство, а нині перебувають на заслуженому відпочинку. Ми підтримуємо зв'язок з непрацюючими пенсіонерами, вони частина великого колективу рівненських атомників, готових поділитися своїм досвідом та знаннями. Ці нагороди — подяка та шана їм за роки, віддані підприємству», — наголосив заступник генерального директора з персоналу Олег Кильох.

ВІД ЕЛЕКТРОСЛЮСАРЯ ДО СТАРШОГО НАЧАЛЬНИКА ЗМІНИ

Володимир Бондарчук до 2018 року обіймав посаду старшого начальника зміни цеху теплової автоматики та вимірювань блоків 1, 2. Розповідає, що працював на ПАЕС у жовтні 1983 року черговим електрослюсарем. Згодом працював черговим інженером, начальником зміни.

Віддану та добросовісну працю пана Володимира цінували на підприємстві. Відтак атомник був занесений на Дошку пошани ПАЕС, у Книгу Трудової Слави, має відзнаку «Відмінник атомної енергетики».

Володимир Дмитрович завдячує колегам, з якими йшов пліч-о-пліч протягом усього трудового шляху.

— Не можу не згадати Олексія Кислого, Анатолія Родіонова та багатьох інших. Свого часу ці люди давали мені настанови, ділилися своїм досвідом. А я вбирав знання, адже прагнув бути гарним спеціалістом. Щиро дякую адміністрації, профкому Рівненської АЕС, що вони нас не забувають, ми відчуваємо їхню підтримку. Колегам-атомникам бажаю безаварійної роботи й надалі безпечно виробляти електроенергію на благо України, — каже Володимир Бондарчук.

РОБОТА У РОДИНІ АТОМНИКІВ ТРИВАЄ ДО СЬГОДНІ

Надія Ляцевич розпочинала свій трудовий шлях на будівництві ПАЕС. Тоді активно йшло спорудження 3-го блоку, Надія Іванівна працювала на 5-й дільниці.

Згодом працювала на посаду чергового лаборанта хімічного аналізу хімічного цеху. Як на будь-якому новому місці, зізнається, спочатку було важко: вивчала нове обладнання та прилади. Проте у молоді спеціалістки вселила надію та підтримала колега-наставниця Людмила Цибульник. Працювала лаборантом хімічного аналізу пані Надія 24 роки, а в серпні 2010 року пішла на заслужений відпочинок.

— Завжди трудилася у змін. Мені пощастило бути на роботі під час пускових робіт 3-го та 4-го енергоблоків. Це дуже відповідальні моменти, пишаюся, що вони є частиною моєї трудової біографії, — розповідає Надія Іванівна. — Бажаю колективу станції безаварійної експлуатації. Натхнення молодим атомникам, любіть і пишайтеся своєю роботою, так як ми у свій час!

Нині жінка є членом цехового комітету непрацюючих пенсіонерів ПАЕС. Відповідальна за організацію оздоровлення, жартує, що її робота на підприємстві триває.

ЦЕХКОМ ПРАЦЮЄ

Нині на обліку у цеховій організації непрацюючих пенсіонерів Рівненської АЕС перебувають

860 осіб. Вони мають змогу отримати путівку на оздоровлення, а в складних життєвих обставинах — матеріальну допомогу. Часткову компенсацію вартості путівки бере на себе профспілкові організації.

«За минулий рік понад 55 непрацюючих пенсіонерів отримали путівки на оздоровлення у санаторіях та пансіонатах України, а 50 оздоровилися у санаторії-профілакторії ПАЕС», — наголосила голова цехового комітету непрацюючих пенсіонерів ПАЕС Петро Кратік.

Тетяна ДУКАЧ
Фото Надії ТИМОФЕЄНКО

АТОМНИК
України

Засновник: Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України
Видавець: Редакція газети «Атомник України»

Поштова адреса редакції: вул. Хрещатик, 22, а/с 393 м. Київ, 01001
Газета «Атомник України»
Головний редактор: Марічка КОРМУШКІНА
Телефон: (044) 205-74-20
E-mail: atomnik@union.kiev.ua
atomnik@gmail.com
http://www.atomprofspilka.info

Газета виходить 2 рази на місяць
Індекс — 21766
За точністю викладених фактів відповідальність несе автор
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій
При передруку посилання на «Атомник України» обов'язкове

Свідчення про реєстрацію
КВ №4480 від 21.08.2000 року
Газета віддрукована
у ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»:
04073, м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14.
Тираж 1000